

Akutinstitutionen Lundtoftegade – herunder Brorson, Casus Munio, Ad hoc projekter og Afrusningen

”At man, naar det i Sandhed skal lykkes at føre et Menneske hen til et bestemt Sted, først og fremmest maa passe paa at finde ham der, hvor han er og begynde der.

Dette er Hemmeligheden i al Hjælpekunst. Enhver, der ikke kan det, han er selv i Indbildning, naar han mener at kunne hjælpe den Anden.

For i Sandhed at kunne hjælpe en Anden, maa jeg forstaae mere end han - men dog vel først og fremmest forstaae det, han forstaaer.

Naar jeg ikke gør det, saa hjælper min Mere-forstaaen ham slet ikke.

Vil jeg alligevel gjøre min Mere-forstaaen gjældende, saa er det fordi jeg er forfærdelig stolt, saa jeg i Grunden i stedet for at gavne ham, egentlig vil beundres af ham.

Soeren Kierkegaard: "Brudstykke af en ligefrem Meddelelse".

*HEFU (HElhedsorienteret Faglig
Udvikling)*

for

*Akutinstitutionen Lundtoftegade
Lundtoftegade 9
2200 København N*

og

underafdelingerne i Lundtoftegade

*Brorson
Afrusningen
Casus Munio
Og ad hoc projekter*

Nærværende dokument er en vidensbyrd om det udviklingsarbejde, som vi har arbejdet med i Lundtoftegade gennem de sidste 2 år i forbindelse med KIA (Kvalitet i anbringelserne) og vores eget interne organisationsudviklingsprojekt.

KIA projektet har defineret de fem niveauer, som står anført ved indledningen til hvert afsnit dokumentet igennem.

De fem niveauer, som vi har arbejdet med er:

1: Lovgivningsmæssige og politiske mål og værdier for arbejdet med anbragte børn og unge.

2: Institutionens etiske grundlag/værdigrundlag – herunder menneskesyn og udviklingssyn.

3: Institutionens videns og teorigrundlag - herunder "store teorier" (eks. psykologiske, sociologiske, pædagogiske osv.). Særlige teorier (eks. i relation til målgruppen). Forskningsresultater på områder og lokale teorier.

4: Institutionens omsætnings- og læringsrum - herunder rutiner for at omvende ovenstående til praksis.

5: Institutionens praksis – herunder hvordan mål, værdigrundlag og teorigrundlag skal kunne genfindes.

(Niveauer er i praksis indbyrdes forbunden og dermed ikke hierarkiske, men forudsætter hinanden)

(navnene på de unge og voksne i eksemplerne i dokumentet er alle opdigtede)

Kvalitet og mål i anbringelsen af børn og unge:

Første niveau: 1. Lovgivningsmæssige og politiske (værdier) mål for arbejdet med anbragte børn og unge:

På Lundtoftegade er vi underlagt Københavns Kommunes værdigrundlag og politiske mål for arbejdet med anbragte børn og unge, som henviser til, at:

- *anbragte unge skal have de samme muligheder som andre unge*
- *de skal have en opvækst med trivsel og gode vilkår*
- *de skal have mulighed for udfoldelse og udvikling og samme grad af succes i voksenlivet som andre mennesker*

Og derudover servicelovens formål - paragraf 47, som henviser til, at:

”Formålet med at yde støtte til de børn og unge, der har særligt behov for denne, er at skabe de bedst mulige opvækstbetingelser for disse børn og unge, så de på trods af deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende”.

Derudover har Lundtoftegade også sine egne mål for arbejdet med de unge. Målene er ikke helt de samme i de forskellige afdelinger, men mange temaer er sammenfaldende. Hver ung, som er anbragt på Lundtoftegade, har naturligvis også sine egne mål og delmål i forbindelse med opholdet. Disse udarbejdes i samarbejde mellem den unge, Lundtoftegade og den unges sagsbehandler, samt eventuelt forældre, ved forløbets begyndelse og undervejs i forløbet. Forud for en specifikation af afdelingernes respektive overordnede mål og formål, præsenteres afdelingerne hver især ganske kort.

Præsentation af afdelingerne og deres overordnede formål og mål:

Akutfdelingen: Akutfdelingen i Lundtoftegade er en afdeling under Københavns Kommunes Akutinstitution Lundtoftegade, som modtager socialt og psykisk udsatte unge mellem 13 og 18 år,

som akut mangler et sted at bo. Den unge kan indskrives via sagsbehandler gennem socialcentrene i Københavns Kommune eller henvises til en akutplads gennem den Sociale Døgnvagt eller Døgnkontakten. De unge bor ofte på Lundtoftegade, mens socialcentret, som den unge er knyttet til, foretager en paragraf 50 undersøgelse¹. Det tilstræbes at et ophold på akutafdelingen varer ca. 3 måneder, mens undersøgelsen finder sted.

Formålet med arbejdet på Akutafdelingen: At få en indgående viden om de unges særlige ressourcer, styrker og vanskeligheder i en socialpædagogisk og omsorgsfuld ramme og at få beskrevet de unges behov for støtte. Opholdet på Akutafdelingen har til formål at få afklaret den unges fremtid og at åbne for nye handlemuligheder og videre anbringelse med henblik på at sikre den unge et trygt og ordentligt liv. På akutafdelingen får de unge muligheden for at indgå i relationsdannelse til voksne mennesker, som kan og vil dem. Derudover får de unge mulighed for at få hjælp til at komme ud af en ofte fastlåst situation, idet vi ser på, hvordan den unges liv kan forme sig i fremtiden, hvad vi sammen kan skabe og de muligheder og drømme den unge har for sit liv.

Casus Munio: Casus Munio er et projekt for en ung, som løber over et til tre år. Den unge bor i en lejlighed på Indre Nørrebro og får støtte af en voksen alle døgnets timer. Projektet er individuelt tilrettelagt og sigter blandt andet mod at give den unge en så afgrænset, forudsigelig og stabil voksenkontakt som overhovedet muligt. Visitation foregår gennem Lundtoftegade i samarbejde med den socialforvaltning, som den unge er knyttet til.

Formålet med arbejdet i Casus Munio: At sikre den unge en tryk opvækst i en beskyttet og til formålet skræddersyet pædagogisk foranstaltning, hvor der er mulighed for pædagogisk og strukturelt at tilgodese og rumme den unges særlige vanskeligheder og de ofte omfattende problemstillinger, der kendetegner den unges liv. Fokus er særligt rettet mod en stabilisering og udvikling af den unges tilstand og relationelle kompetencer og at sikre den unge en blid overgang til

---

¹ Når det antages, at et barn eller en ung har brug for særlig støtte, er den kommunale myndighed forpligtet til at undersøge barnets forhold nærmere. Hensigten med det er, at skaffe et grundlag for at vurdere, om et barn og familie har behov for en social indsats, der kan afhjælpe problemerne og medvirke til at skabe sammenhæng i barnets eller den unges liv. En paragraf 50-undersøgelse er dermed fundamentet for den sociale indsats. Med anbringelsesreformen stilles der nye krav til undersøgelsens kvalitative udformning. Paragraf 50 undersøgelsen skal ikke alene fokusere på problemer, men samtidig afdække ressourcer og handlemuligheder hos barnet eller den unge og familie og netværk, der kan bidrage til at overvinde problemerne.

anden foranstaltning i voksenlivet. Forløbene tilrettelægges individuelt og der arbejdes med et fast og stabilt team af voksne, som kan rumme den unge og som den unge kan relatere sig til og udvikle sig sammen med.

Brorson: Brorson er et botilbud til socialt udsatte og sårbare unge som ofte har haft svære opvækstbetingelser. De unge får på Brorson mulighed for at leve i en støttende og pædagogisk ramme som har til formål at ruste dem til i højere grad at tackle og håndtere livets mangfoldigheder i en på sigt mere selvstændig boform. Brorson er beliggende på Indre Nørrebro i en etageejendom. Visitation foregår gennem Brorson og det socialcenter, som den unge er tilknyttet.

Formålet med arbejdet på Brorson: At sikre omsorg og støtte til sårbare og udsatte unge, som endnu ikke er helt klar til at stå på egne ben og som endnu ikke helt mestrer livet på egen hånd. Det pædagogiske udgangspunkt er at tage højde for den unges særlige individualitet, styrker og vanskeligheder indenfor rammerne af et værdibaseret fællesskab. Værdibaseret fællesskab henviser til, at vi rummer og imødegår den enkelte unge under hensynet til og i lyset af fællesskabet, dvs. de andre unges behov, vanskeligheder og ønsker og at værdier som tillid, respekt og hensyn er gennemgående i relation til de enkelte unge såvel som ungefællesskabet og blandt de unge indbyrdes. Formålet med et ophold er at ruste den unge til i højere grad at håndtere livet og de udfordringer det rummer på selvstændig vis – dvs. sætte fokus på ”empowerment” - og at give de unge mulighed for at udvikle nære, tillidsfulde og omsorgsfulde relationer til voksne, som kan støtte dem og drage omsorg for dem på rejsen og i processen hen mod et mere selvstændigt liv.

Ad hoc projekter: Disse projekter retter sig mod unge med meget høj grad af uro, et udtalt og ekstraordinært behov for omsorg og tryghed, høj grad af forudsigelighed og lav tærskel for kompleksitet i omgivelserne og hverdagen. Aftalerne om at udforme en projektplads indgås per 1/1 2009 mellem de respektive socialcentre og Akutinstitutionen Lundtoftegade. Akutinstitutionen råder ikke længere over permanente projektpladser, men har igennem årene opnået gode erfaringer med at tilrettelægge specielle forløb omkring særligt udsatte unge.

Formålet med arbejdet i ad hoc projekterne: At få en dybere indsigt i de unges ressourcer og særlige støttebehov i en meget skærmet og dermed meget overskuelig pædagogisk ramme med henblik på visitation til anden anbringelse. At sikre de unge troværdige og omsorgsfulde relationer

til voksne, at give dem muligheden for at få positive erfaringer med at de kan få hjælp til at forandre deres liv og undertiden at styrke deres mulighed for succesfuld kontakt med få andre unge. Projektet sigter mod at give den unge en meget skærmet ramme at færdes i med megen støtte og kontakt til voksne.

Afrusningen: Afrusningsafdelingen er en underafdeling i Lundtoftegade, som varetager Københavns Kommunes Behandlingsgaranti i forhold til unge, som har et misbrug af hash eller andre rusmidler. Visitationen foregår gennem Lundtoftegades socialrådgiver, men også U-Turn (www.uturn.dk), som har et meget tæt samarbejde med Lundtoftegade, kan forestå visitationen. Under selve afrusningsforløbet er der voksne knyttet til den unge døgnet rundt. Lundtoftegade råder aktuelt over en ejendom i Nord Sjælland som danner rammen om forløbet med den unge. Der vil ved indskrivningen og under forløbet blive aftalt forskellige individuelle aktiviteter og gøremål mellem den unge og de voksne. Aktiviteterne vil ofte tage afsæt i noget, som den unge kan lide, finder interessant eller holder af.

Formålet med arbejdet i Afrusningen: At støtte og motivere den unge i processen omkring at "tage afsked" med hashen eller andre rusmidler og bakke den unge op i dennes beslutning om at få et liv uden hash eller andre rusmidler. Forløbet varer ca. 2 uger og står på, alt imens den unge afgiftes i den første svære tid. Forløbet foregår altid på frivillig basis fra den unges side. Undervejs i forløbet får de voksne, som arbejder sammen med de unge, også en meget rig indføring i den unges liv og solid viden om, hvordan og hvem den unge er. Socialcentrene forestår at udarbejde og følge op på en plan for den unges videre forløb og tilbud efter endt ophold i afrusningen – optimalt inden den unge overhovedet indgår aftale om at tage af sted, da det sikrer kontinuitet og vished for den unge i forhold til, hvad livet skal handle om, når den unge har fuldført afrusningsforløbet.

1: Lundtoftegade, 2200 København N.

Andet niveau: 2. Institutionens etiske grundlag (værdigrundlag) menneskesyn – udviklingssyn:

I Lundtoftegade møder vi de unge med afsæt i følgende definitioner på menneskesyn og udviklingssyn.

Menneskesyn og udviklingssyn:

- At mennesker er født sociale og lærer gennem deres sociale relationer til andre mennesker.
- At mennesker udvikler sig igennem deres tilknytning til andre mennesker.
- At mennesker lærer gennem hele livet og kan forandre sig.
- At ethvert menneske er unikt og noget særligt.
- At alle mennesker har brug for at blive mødt med respekt, kærlighed og omsorg for at kunne udvikle sig.

Det betyder, at vi i vores tilgang til de unge tager afsæt i den unges særlige individualitet og styrker – og at vi møder dem med forståelse for deres særlige vanskeligheder, deres baggrund og personlige og relationelle erfaringer. De krav vi stiller til de unge, kan og vil derfor ofte være forskellige. Vi tilpasser kravene til de enkelte unge for derigennem at kunne hjælpe dem og for at give dem erfaringer med at kunne leve op til de forventninger andre har til dem og som de har til sig selv. Vi er i vores arbejde med de unge og vores overvejelser over de krav vi stiller til dem – foruden at være inspireret af Kierkegaards filosofiske og etiske grundantagelse – som citatet i indledningen henviser til - også inspireret af Lev Vygotskys begreb om ”*nærmeste udviklingszone*”.

Kierkegaards citat inspirerer os til at forstå, hvad det er den unge forstår og dermed at se ”verden” fra den unges position og ståsted, hvilket er grundforudsætninger for overhovedet at kunne medvirke i den udviklingsproces, som vi er medskabere af sammen med den unge. Vygotskys begreb retter vores opmærksomhed på, at de krav vi stiller til den enkelte på den ene side er genkendelige (noget den unge er tryk ved og kan lykkes med) og på den anden side også udfordrer den unge lidt (fordi vi derigennem vækker den unges motivation for og deltagelse i forandring og udvikling af eget liv). Vi bestræber os på at tilpasse kravene til den enkelte i takt med at der knyttes

et bånd eller en relation² mellem de unge og en eller flere medarbejdere, for derigennem at prøve os frem med nye og forskellige krav, som bidrager til læring og udvikling. *Affektiv afstemning* spiller således en meget vigtig rolle i de enkelte medarbejders møde med de enkelte unge, idet affektiv afstemning handler om den afstemning af følelser, som den primære omsorgsgiver foretager i relation til den unges følelser i øjeblikket. Det betyder konkret, at vi hele tiden arbejder med at finde ud af, hvor den unge er både følelsesmæssigt og intellektuelt for derigennem at kunne skabe mulighed for udviklingen af de relationelle bånd og muliggøre forandringer gennem passende interventioner eller forstyrrelser³.

Vi arbejder på forskellig vis med at få vakt de unges interesse for samvær med os med henblik på at lære hinanden at kende – herunder samtaler, ture ud af huset, træning, boldspil, svømmehal, cafebesøg, køreture og en masse andet, som foruden at være interessante aktiviteter i sig selv danner grobund for at lære hinanden at kende og være sammen om noget ("et fælles tredje").

Vi stræber således mod at stille krav som den unge kan indfri og dermed lykkes med, da det skaber håb, mod og motivation, hvorimod vi prøver at undgå at stille krav som den unge ikke kan lykkes med eller indfri, da det skaber opgiveness, håbløshed og demotivation.

Kravdefinitionen vil derfor - når det overhovedet er muligt – udarbejdes og tilrettelægges i et samarbejde med den unge og andre aktører i netværket omkring den unge – f.eks. sagsbehandler, skolen, forældrene etc. Set i lyset af, at de krav, som vi stiller til de enkelte unge er ***individualiserede og tilpasset til den enkelte***, har vi i Lundtoftegade kun meget få krav eller regler, som gælder for alle unge⁴. Det fælles afsæt for de krav vi stiller til de unge er derfor ikke båret af ensartede regler og forordninger, som til enhver tid skal gælde for alle, men er i højere grad i forhold til den enkelte knyttet til vores værdisæt, definerede pædagogik, teoretiske afsæt og

---

² Vi forstår relation som et kvalitativt særligt bånd mellem den unge og den voksne, hvor den voksne "ser" den unge, som en særlig og unik person og ikke "bare" en ung og vice versa – dvs. at den voksne ikke bare er en pædagog i den unges øjne, men også en særlig person med nogle særlige kvaliteter foruden at være pædagog.

³ Affektiv afstemning rækker derved udover det rent sproglige, idet det også handler om, at mærke hvor den unge er (fysisk afstemthed) og dermed at vide, hvordan vi kan nå den enkelte - er den unge rastløs, fjern, distanceret, glad, angst etc. og hvad det betyder for måden vi bringer os selv i spil i relation til den unge her og nu og naturligvis også mere langsigtet.

⁴ Der er få og ufravigelige krav som de unge skal efterleve (man må ikke bruge vold eller true med at begå vold). Vi stiller med andre ord krav om, at de unge hver især medvirker til at skabe en institutionskultur som er kendetegnet ved respektfuld omgangstone (vi taler pænt med, til og om hinanden) og vi accepterer ikke vold eller alvorlige trusler herom. Brud på de få krav kan og vil meget ofte medføre politianmeldelse eller andre foranstaltninger. Det er institutionen der er anmelder. Disse normer afspejler ligeledes det omkringliggende samfunds normer.

menneskesyn og i høj grad til ”*hvor den unge er*”. Det er heri, at fællesheden eller den røde tråd i de krav, som vi stiller til de enkelte unge skal og kan genfindes.

En ung kan f.eks. mødes med et krav om fuld skolegang, fordi han eller hun mestrer det og fordi han eller hun uden videre kan indfri kravet og derved udvikles med det, hvorimod en anden ung i en periode, fordi der er noget særligt på spil for denne ung, kun mødes med krav om skolegang to gange om ugen. Grundlæggende handler det om at se på de særlige omstændigheder der er på spil for de to forskellige unge og at de begge skal lykkes med det de laver.

I skabelsen af et pædagogisk miljø omkring de unge er vi inspireret af Humberto Maturanas læringsteori - herunder hans antagelser om, at der for at kunne finde læring og dermed forandring sted skal være overvejende tre betingelser opfyldt. De tre betingelser er: anerkendelse, tilpasse forstyrrelser og tid til refleksion. På næste side er Maturanas læringstanker gengivet i skematisk form. Kolonnen til venstre viser således forudsætningerne for overhovedet at muliggøre læring og forandring, mens kolonnen til højre viser en række spørgsmål, vi i det daglige samarbejde med og omkring de unge, søger besvaret eller vurderet med henblik på at undersøge, om der i den pædagogiske tilgang til den unge er taget højde for en række forhold og faktorer som danner afsæt for udvikling eller muliggøre forandring i den unges liv:

Figur 2: Brorson, Rantzausgade, 2200 København N

Maturanas læringstanker i skematisk form:

<i>Forudsætninger</i>	<i>På udviklingsområdet</i>
Anerkendelse, omsorg, kærlighed	Er der tilstrækkelig anerkendelse, støtte, omsorg og positiv feedback til at der skabes mod og lyst hos den unge?
Forstyrrelser udefra	Er forstyrrelserne tilpasse? Er de for store, så den unge lukker af og dermed fastholdes i en fastlåst situation eller demotivation? Eller er de for små og dermed ikke fremmende for udvikling, læring eller forandring? Eller er de tilpasse, hvorved der skabes mulighed for forandring, udvikling og læring ⁵ .
En tid alene, refleksion	Er der tilpas tid til refleksion og tid til at den unge kan fordøje forstyrrelsen? Er der skabt rum for, at forstyrrelsen bliver meningsfuld igennem dialog med den unge?

I det omfang det overhovedet er muligt inddrager vi den unge og stiller skarpt på det, som den unge definerer dvs. det den unge gerne vil have hjælp til, ønsker for sit liv eller drømmer om. I den

⁵ Engang imellem er målet for de unge ikke umiddelbart udvikling eller forandring her og nu, men stabilisering - ligesom målene kan og ofte vil forandre sig.

forbindelse har vi arbejdet med forskellene på at se og positionere den unge som en informant med medindflydelse, som en medspiller med medinddragelse i eget liv og ”sag” og som en aktør med selvbestemmelse i en given kontekst eller ramme. Begreberne er defineret af Per Schultz Jørgensen (KIA). Vi har erfaring med, at ejerskab for eget liv bedst fødes gennem inddragelse, anerkendelse og medansvar⁶. Derfor møder vi i altovervejende grad de unge med afsæt i en grundantagelse om:

”at det er igennem fokus på det man lykkes med, at der skabes motivation, håb og lyst til forandring”.

De unge, som vi arbejder med i Lundtoftegade har ofte mistet forestillingen om en fremtid - ligesom de ofte også har mistet håbet og troen på muligheden for forandring og udvikling i deres tilværelse. De unge har ofte givet op, kan være ramt af demotivation og mange af dem tror kun svagt på eller tror slet ikke længere på *”at det kan nytte”*. Nogle unge har, når de kommer, identificeret sig med uhensigtsmæssige dele af ungdomsmiljøet, og kan derfor være involveret i kriminalitet eller have misbrug af stoffer eller hash, mens andre, under opholdet, qua deres udsathed og sårbarhed fatter interesse for det. Målet er altid at forsøge at motivere den unge til at vælge en anden livsbane og at tilbyde den unge et alternativ til de kriminelle miljøer, stofferne eller venner. Hvis den unge er misbrugende vil målet ofte være at få den unge til at søge hjælp til at afvikle det og modtage støtte hertil. Meget af arbejdet med de unge handler således om at motivere dem til at søge og udvikle sig i retning af andre livsbaner, end dem de kender, og at støtte dem i troen på at det kan lykkes for dem at holde ud, i og fast i de mål de har sat eller skal sætte for sig selv - endsige overhovedet at få defineret målene/retningerne i tilværelsen.

Vi møder således de unge med forståelse for og viden om, hvordan børn og unge kan reagere på store livsomvæltninger, tab, brud på deres livshistorie, det at have en uafklaret og måske utryg fremtid. De unge er, når vi modtager dem, ofte i en krisepræget tilstand og har hyppigt grundet de brud og omskifteligheder som de har gennemlevet, en dyb skepsis, tvivl og forvirring særligt omkring tid, identitet og meningen med livet (spørgsmålene som efterfølges af de tre begreber om tid, identitet og mening nedenfor er typiske spørgsmål, som de unge stiller sig selv, os og andre i forsøget på at få f.eks. vished, ro eller en afklaring på deres situation):

---

⁶ Vi kan, og kun yderst sjældent, hvis den unge i en periode er slemt forpint, meget destruktiv eller på anden måde har det psykisk dårligt, anbefale, at man, kortvarigt, ophæver den unges autonomi, men altid i den hensigt at hjælpe den unge. Dette vil altid ske i samarbejde med de involverede parter – herunder forvaltningen, forældre, psykiatrien etc. Vi vil dog altid forsøge at inddrage, involvere og i det omfang det overhovedet er muligt samarbejde med den unge – også selvom det kan være en svær proces.

Tid: Hvor længe skal opholdet vare? Hvad skal der ske bagefter? Hvad er der sket? Og hvad har ført til, at jeg nu er her?

Identitet: Hvem er jeg? Hvem vil jeg gerne blive til? Hvem var jeg? Hvad og hvem har ”formet” mig som menneske? Hvem og hvad har indflydelse på mit liv og beslutningerne omkring det? Hvem kan lide mig? Hvem er mine venner? Hvordan ser det ud med mig og min familie?

Mening: Hvorfor er det lige mig som har de her oplevelser? Hvorfor er jeg endt i denne situation? Kan det ikke være lige meget alt sammen? Jeg kan nok ikke gøre noget ved det alligevel, så hvorfor så prøve? Livet er bare hårdt og der er alligevel ikke nogen som kan lide mig, så hvorfor skal jeg så kæmpe og prøve?

Vi arbejder bevidst på at vække deres håb og ønsker for fremtiden til live og hele tiden at stille skarpt på og fastholde fokus på muligheden for forandring i en løbende proces. Det gør vi igennem dialog, ved at være vedholdende, tilpas konfronterende, ved at udvise tålmodighed, ved at møde den unge med interesse for, hvem han eller hun er, ved at være nysgerrig på den enkeltes historie, relationer, erfaringer og tanker om sit liv, og ved at afprøve forskellige løsninger og pædagogiske strategier i forhold til de enkelte unge. Alt sammen er det med til at bane vejen for, at de unge vil os og at vi lærer hinanden at kende.

Vi møder således den unge med afsæt i en ikke-vidende position⁷ båret af både ydmyghed, interesse og respekt og prøver derfor at undgå at møde dem med afsæt i bedrevidenhed og på en meget konfronterende og belærende måde, som i stedet for at få dem til at koble sig på os, får dem til at distancere sig fra os⁸.

Vi er – på trods af vores tilgang med et skærpet blik for det der fungerer bedst, da det vækker motivation og skaber håb - meget opmærksomme på ikke at overse vigtige og problematiske ting omkring den unge, den unges relationer og livsførelse. Vi er meget opmærksomme på aftalebrud,

---

⁷ Ikke-vidende skal ikke misforstås som uvidende eller påtaget neutral, men at man som voksen har et skærpet blik og tanke for egne forforståelser og at man møder den unge med en høj grad af nysgerrighed og åbenhed for at lære den unge og dennes historie at kende. Den ikke-vidende position er heller ikke ensbetydende med, at man ikke er velorienteret og har viden omkring ungegruppen, særlige opmærksomhedspunkter etc. Ikke-vidende er heller ikke at misforstå som at være unødigt naiv eller ikke at turde tale med den unge om svære emner, at følge op på aftalebrud, at lade den unge definere alt selv. Den ikke-vidende position betyder heller ikke at relationen mellem voksen og ung er symmetrisk i enhver henseende.

⁸ Undertiden kan en konfrontation være nødvendig og en mulighed, hvis ”systemet” er lammet og fastlåst, men konfrontation er ikke første valg.

meget skadelig adfærd og vold, men vi tror på, at det kun er igennem meget rige og nuancerede beskrivelser af den unge og en solid viden om, hvad det er, den unge behøver hjælp og støtte til, at der banes vej for udvikling og forandring – undertiden en stabilisering.

Fordi de unge, som vi møder i Lundtoftegade, ofte har mange erfaringer med svigt, ikke at kunne leve op til andres og egen forventninger og mangler tillid til at voksne kan og vil hjælpe, er det særligt vigtigt, at vi meget bevidst igennem hele processen fremhæver og tildeler plads til det, som de unge og vi lykkes med og hele tiden holder blikket rettet mod de små succeser og positive erfaringer, som vi høster, da de fremmer den unges oplevelse af at kunne lykkes med at forandre sit liv og at andre kan og vil hjælpe.

Vi har erfaring for, at de unge er hjulpet af, at vi kan ”rumme” det kaos, den fortvivlelse, håbløshed og afmagt, som deres liv i perioder kan være præget af og at de involverer os, når de får erfaring med og tillid til, at vi ikke møder dem med fordømmelse, opgiveness eller afmagt, men med interesse, respekt og imødekommenhed. Vi er ligeledes opmærksomme på behovet for at handle, hvis vi kan se at den unges livsførelse er dissideret farlig eller meget destruktiv for enten den unge selv eller for andre. At handle vil sige, at vi iværksætter møder og indkalder de relevante parter omkring den unge, i den hensigt at indlede en afklarende proces, hvor vi sammen ser på, hvad konteksten for anbringelsen i Lundtoftegade er, om den unge får den hjælp og støtte og eller afskærmning, som han eller hun har brug for eller om der skal iværksættes andre tiltag.

Vores etiske grundlag og de værdier, som udgør grundpillerne i vores arbejde med de unge, har vi på Lundtoftegade defineret i fællesskab igennem omfattende refleksionsprocesser, hvor vi har set på, hvad der er de bærende værdier i vores møde med og arbejde med de unge. Værdierne er således blevet begrebsliggjort via refleksioner over egen praksis.

De fælles værdier – med forbehold for lokale tilsnit og mindre variationer – er:

nærvær, empati, omsorg, respekt, hensyn, konsekvens⁹ og fællesskab¹⁰

---

⁹ Konsekvens henviser ikke til den stringente lineære form, hvor handling A (du er selv gået fra institutionen) automatisk udløser konsekvens B (derfor må du selv komme hjem). Det betyder, at vi er vedholdende (vi følger op på det der sker på forskellige vis: dialog, mere voksenstøtte, afgrænsninger, periodevise aftaler, periodevise begrænsninger etc.) og at vi med sikkerhed forholder os til de unge og er handlende i forhold til den adfærd de udviser (vi bekymrer os,

3: Jesper Brochmandsgade, 2200 København N

---

vi udviser interesse, vi spørger ind, vi indgår aftaler, vi fastsætter konteksten, præmisserne, tager de fornødne forholdsregler etc.). I visse tilfælde anvender vi derfor en stringent og lineær form i forhold til konsekvenser ved f.eks. hærværk og efterfølgende bødeforlæg.

¹⁰ På forskellig vis har vi arbejdet med at operationalisere disse begreber – nogen lavede øvelsen ”mig som pædagog” (omkring værdier i mødet med de unge), mens andre på p-møder har haft refleksioner over, hvilke værdier de bringer i spil i mødet og samværet med de unge og hvilke værdier de finder, skal være ”grundpillerne” i deres fælles udgangspunkt, i relation til de unge (dvs. at operationalisere betyder, at man ser på, hvornår man f.eks. ”gør nærvær eller er nærværende” og hvornår man ikke ”gør det” eller er det). Vi har også arbejdet med at være undersøgende og reflekterende, når vores værdier er under ”pres” og er det til stadighed i vores arbejde med de unge. Vi arbejder ud fra en grundantagelse om, at det er igennem systematiske og vedvarende refleksioner, at vi holder hinanden fast på vores værdier. Det er således en proces og en bevægelse som hele tiden er i gang i og med at ”virkeligheden” kalder på os, udfordrer os og ”skubber” til os.

Tredje niveau: 3. Institutionens videns og teorigrundlag "Store teorier" (eks. psykologiske, sociologiske, pædagogiske osv.) - særlige teorier (eks. i relation til målgruppen) og forskningsresultater på området og lokale teorier:

I arbejdet med de unge er det vores erfaring, at forandringer sker i mødet og i relationerne mellem mennesker – hvorved vores egne "empiriske erfaringer" støttes af den foreliggende forskning indenfor feltet. Vi vægter derfor de relationelle aspekter i arbejdet med de unge meget højt og er i vores pædagogiske tilrettelæggelser og tænkermåder i vid udstrækning inspireret af teori, som sætter relationen i fokus. På den baggrund er vi inspireret af dels tilknytningsteori og dels læringspsykologi. Hvad angår den udviklingspsykologiske og tilknytningsmæssige del drejer det sig om John Bowlby og Daniel Stern, hvorimod Bateson og Maturana hovedsageligt baner afsættet for den læringspsykologiske del.

Bowlbys teori handler om barnets tilknytning og særligt hans begreb om "indre arbejdsmodeller" inspireres vi af, når vi prøver at indkredse den unges relationsmønstre. Begrebet henviser til barnets eller den unges prototype relationer og interaktioner. Daniel Sterns teori om tilknytning og hans begreb RIG, er vi også optaget af. RIG er en forkortelse af "repræsentationer af interaktioner som er blevet generaliserede". Det vil sige, de samspilmønstre, som barnet igennem sine erfaringer med de nærmeste omsorgspersoner har fået internaliseret som en slags prototype samspil med andre mennesker. At have udviklingspsykologien og tilknytningsteorien med som betydningshorisont er særligt vigtigt, når vi vil søge at forstå det der er på spil i kontakten med og relationen til de enkelte unge. At være bevidst om de udfordringer, som kan knytte sig til relationsarbejde med børn og unge, som i mange tilfælde har haft svære tilknytningsvikår i deres tidlige barndom og igennem livet, muliggør en større grad af tålmodighed, empati og forståelse for deres situation. Det betyder også, at vi i mange tilfælde kan forstå deres adfærd som både logisk og meningsfuld og derved møde dem uden fordømmelse, men med omtanke. Forskning inden for neuropsykologien har beskæftiget sig med, hvordan tidlige livserfaringer har stor betydning for hvordan menneskets nervesystem organiseres, og at de erfaringer barnet får sig igennem interaktioner med andre mennesker er med til at organisere nervesystemet. Stern taler derfor om, hvordan vi alle er født til at deltage i hinandens nervesystemer (Hart og Bendtsen 2006).

Neuropsykologien har derudover også beskæftiget sig med at undersøge, hvordan nye erfaringer som det f.eks. unge menneske får, kan være med til at ændre nervesystemet igen. Forskningen peger

desuden på, at det er igennem de relationer der opstår mellem terapeut og klient (og kun relationer), at der skabes forandringer i de eksisterende nervesystemer (Ibid.), hvilket understreger, at kvaliteten af de relationer vi indgår med de unge, er særlig vigtige at få greb om og udvikle. Ideen om, at det er igennem nye, men dog spæde relationserfaringer at mennesker udvikler sig, integreres fortløbende i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske strategier i forhold til de enkelte unge. De unge får, når de indskrives, en primær kontaktperson og undertiden en sekundær. Kontaktpersonernes opgaver er blandt andet at sørge for at følge op på den unge ved at afholde ungesamtaler, koordinere praktiske opgaver omkring den unge f.eks. lægebesøg, hygge med familien, oprydning etc. og - for de akutanbragte unges vedkommende - at udforme 5 ugers status og eller at sørge for grundige referater af ungesamtaler¹¹. Mange af de opgaver, som kontaktpersonen udfører, fungerer således relationsfremmende.

Da Signe ankommer til Lundtoftegade, kan vi af akterne læse, at hun har levet et meget konfliktfyldt liv og at hun meget hurtigt bliver opfarende og aggressiv, hvis hun mødes på en konfronterende og meget irettesættende måde. Vi beslutter derfor meget bevidst at arbejde med at give Signe nye spæde relationelle erfaringer ved bevidst at møde hende på en meget rolig, ikke-konfronterede og blid måde. Hensigten er at give hende en erfaring med at samspillet med voksne ikke behøver at være konfliktfyldt og aggressivt, men i stedet for kan været båret af tillid og muligheden for at få støtte og anerkendelse. Vi oplever, at Signe falder til ro og at antallet af konflikter under forløbet er yderst begrænset. Hun begynder lige så stille at give de voksne "adgang" til sit liv. Hun får et godt ophold på Lundtoftegade og en begyndende tro på, at voksne kan hjælpe hende og at de vil hende noget godt. Signe knytter på trods af den relativt korte tid hun er på Lundtoftegade en særlig kontakt med sine to kontaktpersoner.

Det læringspsykologiske kommer i spil ud fra Batesons grundtanke om, "forskellen der gør en forskel" og Maturanas "tilpasse forstyrrelser". Begge retter vores opmærksomhed mod to ting. **Dels at være nyskabende i vores forholdemåder med henblik på at bryde med fastlåste adfærdsmønstre, kommunikationsmåder eller forholdemåde. Og dels at undgå at gøre mere af**

---

¹¹ Kontaktpersonfunktionen skal ikke forstås som en snæver og begrænsende kategori, men være med til at sikre, at der følges op på alle unge og at de unge får en oplevelse af, at der er en eller to bestemte voksne som er særligt omhyggelige med at følge dem under deres ophold eller forløb.

det der ikke virker og dermed fastlåse det nuværende. I stedet prøver vi at orientere os på ny og tænke kreativt og at fastholde fokus på det vi og den unge lykkes med. Vi ved af erfaring, at det er en proces som kræver tålmodighed, hvorved det er et nøglebegreb i vores arbejde¹².

I en periode har vi arbejdet intenst med at få Mads til at passe sit særlige skoletilbud. Vi må efter en periode på 3 måneder konstatere, at vores tilgang ikke har virket efter hensigten. Mads er i stedet for at gå i skole, begyndt at undgå os, stikker af selvom vi kører ham helt hen til skolen, er meget svær at få til at komme op om morgenen og virker i det hele taget fastlåst i situation. Skolen oplever, at det er svært for ham og at de udtrykker frustration over, at de endnu ikke er lykkes med at få Mads til at koble sig. På et møde med Mads fremlægger vi vores oplevelser og Mads bekræfter, at det lige nu opleves som et voldsomt pres, at han skal mester skolen og at han ikke kan efterleve de krav, der er sat op. Han beskriver sig selv som stresset og opgivende. Vi vælger på baggrund af vores erfaringer og Mads' beskrivelser, at sætte omsorg på dagsordenen og at vælge en anden strategi overfor ham. I en periode vil Mads bliver mødt med krav om skole én gang om ugen og skal i de resterende dage, så vidt det overhovedet er muligt, lave en spændende aktivitet med en pædagog og derudover også deltage i nogle praktiske opgaver i huset. Efter en periode, med en anden tilgang til Mads, oplever vi nu, at han kobler sig og at han har fået mod på at gå mere i skole. Mads giver ved opfølgingsmødet udtryk for, at han har det bedre, er mere glad og at han nu har mod på at prøve med skolegang to dage om ugen.

Foruden at tage afsæt i en grundpræmis om, at **sproget** snarere end at beskrive verden, er definerede for den og dermed i sig selv meget magtfuldt, spiller også **kontekstbegrebet** en meget stor rolle i vores tilgang til de unge og den måde, hvorpå vi forstår de særlige omstændigheder, der er omkring dem. Det gør vi af to grunde. Dels fordi vi tror på, at den måde hvorpå vi italesætter den unge og dennes ressourcer er medbestemmende for, hvordan vi møder den unge og er medskabere af den unges identitet. Og dels fordi vi tror på, at sproget spiller en meget vigtig rolle for, hvordan vi forstår den unges intentioner og handlinger. Kontekstbegrebet kommer i spil, når vi forholder os til de enkelte unges følelser, adfærd, handlinger og ser dem i en meningsfuld og indbyrdes forbunden

---

¹² Vi har foruden at lave gruppearbejde med særlig fokus på praksisfeltet og relationserfaringer også læst artikler om tilknytningsforstyrrelser, det neurale grundlag for relationsdannelse og arbejdet med sammenfattende skrivelse om Bowlby og Stern.

sammenhæng som igen skal relateres og tildeles mening set i lyset af den unges samlede livshistorie, baggrund, alder, aktuelle situation, erfaringer og relationer.

Vores erfaringer er således, at vi for at forstå dele af den unges liv, må se det i relation til hele den unges liv og de omstændigheder den unge i øvrigt er stedt i. ***Vi ser således den unge ud fra et helhedsorienteret perspektiv og forstå derfor delene i lyset af helheden og helheden ud fra delene.***

I den første tid, hvor Sandra er flyttet ind på Brorson, oplever vi, at hun har svært ved at knytte sig til stedet og de voksne. Ofte udebliver hun, svarer ikke på vores henvendelser og telefonopringninger med videre. Vi oplever, at vi bruger meget tid på overhovedet at få kontakt med hende. I stedet for at blive fortvivlede over Sandras adfærd, prøver vi at forstå den som logisk og meningsfuld. Vi ved, at Sandra for nylig har forladt sit gamle bosted på en lidt dramatisk måde og dermed det sted, hvor hun har boet det meste af sin barndom. Overgangen til Brorson er svær – især fordi det ikke alene er et farvel til det hun har kendt, men også et goddag til en række nye mennesker, en ny kultur og nye måder at handle og være sammen med andre på. Så set i lyset af Sandras samlede livssituation giver det mening, at hun skal bruge lidt tid på at vænne sig til det nye. De voksne er i begyndelsen meget opsøgende og viser hende, at de gerne vil hende. De mødes på cafe et par gange og tager ud til Sandras mor for at møde Sandra der. Med tiden har Sandra knyttet sig til flere af de voksne og har valgt Brorson til som sit hjem og sin base. Vi ser med andre ord hendes løben væk fra os i sammenhæng med og i relation til alt det der er på spil for hende. Derved bliver hendes handlinger lettere at forstå - ligesom det at se dem i en sammenhæng åbner for nye handlemuligheder. I stedet for at bliver fortvivlede over Sandra og tænke, at der alligevel heller ikke er noget der fungerer, værdsætter vi hende, hver gang vi erfarer, at hun vælger stedet og de voksne til. Det har banet vejen for en tæt og omsorgsfuld kontakt mellem hende og de voksne. Sandra oplever efter nogle måneder, at Brorson er hendes hjem.

Derudover arbejdes der i de forskellige afdelinger meget med begrebet om "almengørelse". Det sætter os i stand til at se de unges adfærd, tanker og følelser som afskygninger af det "normale", og som en genspejling af den til enhver tid eksisterende ungdomskultur og de karakteristika der almindeligvis er for unge i deres aldersgruppe.

Mia er lige fyldt 16 år og har været på Lundtoftegade i ca. 2 måneder. Hun bliver nogle gange meget irriteret på de voksne og kan snerre af dem, når de henvender sig. Specielt når de minder hende om, at hun skal huske at rydde op efter sig, når hun har været i bad, når hun har efterladt sine våde håndklæder på gulvet og der ligger vatpinde ved vasken, som hun har brugt, da hun lagde makeup. Når hun er på sit værelse hører hun høj musik og kan også blive meget irriteret, når de voksne beder hende skruer lidt ned, så det ikke støjer for meget. Mia falder hurtigt ned igen, når hun har udvist irritation.

De teorier vi arbejder med lokalt i afdelingerne kan meget vel være psykodynamisk funderede, idet vi også vægter at være pragmatiske i vores tilgange til de unge. Pragmatikken i forhold til "lokalt" teorivalg spiller en stor rolle, fordi vi ikke arbejder med et snævert målgruppekoncept og skal kunne rumme og hjælpe mange forskellige unge. De lokale teorier kan f.eks. omhandle skizofreni, ADHD eller forskellige teorier om misbrug.

På Brorson blev der i forbindelse med arbejdet med en dreng, Jens, som kæmper med en ADHD-problematik, iværksat et besøg hos et team i København, som er specialiseret i at arbejde med unge, med sådanne vanskeligheder. At integrere viden om, hvad unge med ADHD særligt slås med og kan have svært ved i forhold til deres liv (at de let mister koncentrationen, at de har svært ved at planlægge, har søvnbesvær og indre uro), har givet det pædagogiske personale en særlig forståelse for denne dreng og en særlig tålmodighed i arbejdet med ham. Derudover har det haft betydning for, hvordan krav og de pædagogiske indsatser har været tilrettelagt. Derved bliver ADHD'en ikke en begrænsende kategori (som altid lurer, når man diagnosticerer og bruger diagnosen til at udpege det den unge ikke kan), men en kategori, som giver os en særlig viden om, forståelse for og hensyntagen i forhold til den unge (og derved er den med til at pege på hensigtsmæssige og givende handlemuligheder og forholdemåder).

Fjerde Niveau 4. Institutionens omsætnings- og læringsrum Rutiner for at omvende ovenstående til praksis:

På dette niveau har afdelingerne arbejdet med få defineret både eksisterende og nye læringsrum – herunder personalemøder, aftenmøder, faglig sparring, supervision og temadage om udvalgte emner. Vi arbejder bevidst med, hvordan vi kan sætte rammerne for samtaler og de forskellige kommunikationsformers muligheder og begrænsninger. Dette niveau omhandler derfor snarere om institutionens rammer for samtaler, kommunikation og læring, hvorimod de forrige niveauer i højere grad har handlet om indhold, præmisser og de perspektiver, hvormed vi ”forstår” og ”møder” de unge.

Vi er i forhold til kommunikation inspireret af domænetankerne fra Maturana og Lang, Little og Cronens, hvor der skelnes mellem tre forskellige sproglige handlingsdomæner – herunder produktionens domæne, refleksionens domæne og æstetikens domæne. Domænerne fungerer som en slags logikker der kan være retningsgivende for, hvordan vi taler om tingene. De fungerer som en slags billede på nogle grundtyper i vores kommunikation og mellem menneskelige interaktion og er medvirkende til at forklare, hvordan verden på en og samme tid er simpel (lineær) og kompleks (cirkulær) og kan dels muliggøre konstruktive kommunikationsprocesser ved møder og dels fremme udvikling, deltagelse og læring. Grundtanken er, at vi kan sortere forskellige sproglige handlinger ud fra forskellige logikker som er retningsgivende for, hvordan vi kan forholde os til at tale om tingene (fra artiklen ”gensyn med domæneteorien” skrevet af ansatte ved firmaet Attractor). Samtaler bevæger sig ofte ud og ind i forhold til de forskellige domæner, hvorfor domænerne ikke er og ikke skal misforstås som hierarkiske.

Nedenfor beskrives ganske kort enkelte domæners særlige karakteristisk og logikker om ”sandheder”:

Produktionens domæne: på dette domæne ”eksisterer” blandt andet forskellige cirkulærer, arbejdstidsregler, jobfunktionsbeskrivelser og den på Lundtoftegade definerede etik, værdigrundlag, menneskesyn, vidensgrundlag og pædagogik – og de særlige strategier og retningslinier i forhold til de enkelte unge. Kendetegnet for samtaler om temaer og forhold på dette domæne er, at de ikke er til forhandling. De udgør så at sige en kontekst eller ramme for den virkelighed, vi bevæger os i

og er medskabere af. Det betyder, at præmisserne for arbejdet med og tilgangen til de unge f.eks. menneskesyn, udviklingssyn og den på Lundtoftegade definerede pædagogik ikke kan og skal forhandles hele tiden, men at den ligger relativt fast. Fordi der ikke kan laves forhandlinger hele tiden på dette område, siger man, at der kun er en sandhed - indtil en ny vedtages eller forhandles. Fordi der kun er en sandhed, kaldes det et univers. Man kan naturligvis vedtage nye og forskellige "lokale" sandheder, hvis man aftaler det og det er muligt, mens andre "sandheder" defineres centralt fra f.eks. via lovgivningen. På dette område forstås virkeligheden som lineær og årsags-virkningsbestemt (Ibid.).

I en periode har vi valgt, at Janus ikke behøver at deltage i fællesspisning med de andre unge, fordi han har nogle særlige vanskeligheder i den henseende. Janus har beskrevet, hvordan han føler sig urolig og nervøs, når han presses til at spise sammen med flere mennesker på en gang. Indtil vi i fællesskab på et behandlingsmøde eller ved supervision har aftalt noget andet, er det den strategi vi i fællesskab arbejder efter (at han må få lov til at spise alene). Strategien er dermed en sandhed, indtil en anden vedtages. Strategien er blevet til for at sikre de bedst mulige betingelser og hensyn til Janus og dermed imødekomme hans særlige behov. På sigt har vi vedtaget en ny strategi – eller en ny sandhed – der handler om, at Janus nu skal spise sammen med de andre unge 2 dage om ugen for at øve sig i at bekæmpe nervøsiteten og ikke lade den sætte begrænsninger i sin hverdag og frarøve ham at kunne nyde de andre selskab ved aftensmaden.

Refleksionens domæne: på dette område "finder" man blandt andet personale møder, supervision, de unges husmøder, konferencer om de unge etc. På dette område er samtaler kendetegnet ved at der er plads til forhandlinger, forskellige drøftelser, mange perspektiver, positioner og forskellige forklaringer. På dette område er der ikke et krav om konsensus. Det medfører, at det er de mange sandheders område og det kaldes derfor et multivers, som netop henviser til mangfoldighed i fortællingerne og tolkningerne om virkeligheden, som giver sig til kende ved forskellige meninger, holdninger, oplevelser af virkeligheden etc. Sandhederne er på refleksionens område at betragte som ligeværdige, men ikke nødvendigvis som lige ønskværdige og virkeligheden forstås ud fra en cirkulær kausalitet som kompleks og åben (Ibid.). Det viser, at der hele tiden finder en sproglig

udveksling, forhandling og koordination sted i mødet mellem forskellige mennesker. Det er ikke sådan at forstå, at der ikke pågår refleksion på de øvrige domæner. Det gør der, men refleksionerne har bare en andre karakter. Hvor der på produktionens domæne finder en løbende refleksion sted rettet mod løsninger af opgaver, der kendetegnes ved en lineær refleksion, som kan defineres som de kendte, velafprøvede rutiner og arbejdsgange som implementeres i lyset af målrettethed og med løsning for øje, der er der på refleksionens domæne snarere tale om en meta refleksion, som betyder, at vi stedet for at istandsætte refleksion som redskab til at løse en opgave, nu reflekterer over, hvordan opgaven plejer at blive løst eller hvordan det fremadrettet skal løses. Man taler således om, at der på produktionens domæne finder første ordens refleksion sted, hvorimod der på refleksionens domæne er tale om anden ordens refleksion.

Ved et overlap taler vi om, at den strategi vi har valgt i forhold til Line ikke fungerer efter hensigten. På et møde for to uger siden aftalte vi, at vi i en periode ville gøre alt for at motivere Line til at stå op om morgenen for i den hensigt at søge job sammen med os. Vi har nu igennem to uger erfaret, at hun er meget svær at få op om morgenen og at hun er begyndt at undgå os. Vi finder, ved samtale med Line ud af, at hun føler sig utroligt presset af os og at hun har forsøgt at undgå os, fordi kravet føltes for voldsomt. Vi har med andre ord forstyrret for voldsomt og dermed forstærket Lines oplevelse af ikke at slå til og forstærket hendes oplevelse af manglende motivation og lyst til forandring. Vi arbejder nu bevidst på at ændre vores forholdemåde, så vi undgår at gøre mere af det der ikke fungerer og dermed fastlåse Line (og os selv) endnu mere. Igennem en fælles refleksion mellem parterne ved overlap aftaler vi, at vi i den kommende uge vil motivere Line til lave en aktivitet med en voksen, men at jobsøgningen sættes i parentes, da den kvæler hendes lyst og motivation aktuelt. Når Line igen har fået en positiv erfaring med at stå op om morgenen og igennem fokus på omsorg og aktiviteter har genvundet interessen for at være sammen med os, vil vi genoptage jobsøgningen, men med mindre skridt ad gangen (se på nettet efter job, tage en tur ind til byen for at se efter skilte, hvor der søges medarbejdere etc.). Igennem en fælles refleksion har vi nu ikke kun forholdt os til målet om jobsøgning og job, men i højere grad til måde, hvorpå det skal foregå.

Æstetikens domæne: på dette domæne ”findes” blandt andet den enkeltes personlige og faglige udgangspunkt, den enkeltes etik og moral, kulturelle forståelse, værdimæssige og politiske ståsted.

Dette omtales som et univers, fordi der kun er en sandhed. Pointen er, at de etiske og værdimæssige overvejelser der kendetegner den enkeltes udtryk og handlinger på æstetikens domæne ikke er definitive størrelser, der udspringer indefra, men i høj grad skabes og defineres af de sammenhænge vi har bevæget og bevæger os i. På dette domæne har refleksionen et element af selvrefleksion og dermed rummes også mulighed for ændring eller udvikling i de dominerende fortællinger vi fortæller om os selv. F.eks. så vil en medarbejders eget sæt af værdier, grundantagelser og holdninger opbygget og udbygget gennem tidligere erfaringer og egen livsførelse ved og under ansættelsen blive afstemt i forhold til institutionens værdisæt, således at der finder en vis tilpasning sted som sætter medarbejderen i stand til at arbejde efter institutionens værdisæt.

På et personalemøde fortæller Emil, som er pædagog, at ”sådan var det, da jeg var barn og de regler gjorde sig gældende for mig i min kontakt med mine forældre og mine venner og derfor synes jeg også, at det skal gælde for mit kontaktbarn”. Dette udsagn foranlediger nu en nærmere drøftelse af, hvad der hører til Emils eget liv og om den erfaring han har, nødvendigvis er den rette for hans kontaktbarn og om de regler, som han nævner, er forenelige med Lundtoftøgades udgangspunkt i forhold til de unge. Der laves med andre ord en kobling og analyse af forholdet mellem den enkelte medarbejders egen baggrund og erfaringer (æstetikens domæne) og den på Lundtoftegade definerede pædagogik (produktionens domæne) med afsæt i en drøftelse og refleksion (refleksionens domæne).

Domænerne kan umiddelbart forekomme abstrakte, men er utroligt effektive som kontekstmarkkører under vores fælles møder, hvor mødelederens opgave er at have fokus på, hvilket domæne vi aktuelt taler ind i og hvilke muligheder og begrænsninger det sætter for måde vi taler sammen¹³. F.eks. er vi ved ungegennemgangen på refleksionens domæne, hvor det er med afsæt i det den pågældende kontaktpædagog definerer, at de øvrige forholder sig reflekterende i den hensigt at yde hjælp til at få belyst en given problemstilling, et dilemma, en bekymrende tanke etc. Det betyder, at vi ikke ender i diskussioner om ”retten til at eje og definere sandheden” og at samtalen ikke løber helt af sporet. Det medfører også, at alle deltagere ”tildeles en stemme” således

¹³ Vi taler os i en flydende bevægelse ind og ud af de forskellige domæner og de skal derfor ses som indbyrdes forbundne og sammenhængende og ikke som lineære og adskilte størrelser.

at det ikke bliver den der er mest involveret eller den der taler højest der får ”definitions magten”. Det betyder imidlertid ikke, at f.eks. produktionens domæne ikke er i spil på refleksionens domæne. Den bærende kontekst sætter således deltagerne i stand til at udfolde sig refleksivt indenfor en kontekst af institutionens menneskesyn, udviklingssyn og definerede pædagogik med særlig opmærksomhed på relationer, anerkendelse, processer, sprog etc. Det betyder med andre ord, at produktionsdomænet sætte nogle muligheder og begrænsninger for den refleksive praksis og for måden vi kan møde, forstå og italesætte de unge (og hinanden) på.

I nogle afdelinger er der – udover de fastlagte møder - istandsat ”aften refleksion”, hvor medarbejderne i en på forhånd defineret kontekst har mulighed for at få belyst dagens begivenheder, har ”mandat” til at spørge ind, sikre kollegial omsorg og få planlagt morgendagen. På internater har vi igennem det seneste år, via en ekstern konsulent, fået banet vejen for en proces, som har handlet om at styrke sammenhængen i vores organisation igennem samskabelse og fælles definition af vores værdigrundlag og derved grundlaget for organisationens kultur. De værdier, som vi i fællesskab har defineret, er:

Tillid, tryghed, empati, omsorg og humor¹⁴

I forlængelse af definitionen af rammerne for læring har vi arbejdet med at forskellige kommunikationsformer og de muligheder og begrænsninger der knytter sig til dem hver især:

- Refleksion: sende ud og få tilbage (flere sandheder)
- Dialog: udforske sammen (mulighed for at udforske sandheder)
- Diskussion: sammenstød og at vinde (striden om sandheden)

Og med forskellige måder at lytte på med afsæt i anerkendende dialoger og præmisserne for disse¹⁵:

Jeg lytter for at blive lyttet til og for selv at få ordet hurtigt:

- Jeg er fanget i min egen opfattelse og ønsker at få ret og få den anden til at forstå tingene på min måde

---

¹⁴ Der er udformet et selvstændigt dokument hvori der kan findes yderligere viden og information om Lundtoftøgades definerede værdigrundlag.

¹⁵ Lytttemåder er efter ide af Seidenfaden, ”Det Danske Imago Institut”, 2008.

- Jeg venter kun på min tur
- Min anerkendelse er minimal

Jeg lytter for at høre efter og for at forstå den der fortæller:

- Jeg ønsker at høre og forstå den anden
- Jeg opdager at der er to verdener og to realiteter
- Jeg kan anerkende den andens virkelighed
- Jeg kan indleve mig og udtrykke empati

Jeg lytter for at udvikle mig og øve mig i selvrefleksion:

- Mit ubehag tilhører mig
- Jeg opnår let medfølelse og empati for den anden
- Jeg er både optaget af relationen, den anden og mig selv
- Vi kan begge få noget ud af det

I flere afdelinger har vi arbejdet med refleksionsrunder som metode, når der skal finde læring sted, med reflekterende teams og i høj grad arbejdet med afsæt i Maturanas læringsteori – herunder begreberne anerkendelse, forstyrrelser og refleksion som bærende fundament i skabelse af et arbejdsmiljø som fremmer det pædagogiske personales muligheder for refleksioner, deltagelse, udvikling og læring (se endvidere skema side 4).

En proces kan forløbe på følgende måde:

Indledningsvis ridser proceslederen konteksten for forløbet op – herunder måder at lytte på og spilleregler. Dernæst vælger en af kontaktpædagogerne, som oftest at tage afsæt i en bekymring, en tanke han eller hun gerne vil have hjælp til at få vendt omkring den unge, beder om andres refleksioner over en situation som er hændt, søger mulige løsninger belyst eller andet. De temaer som ofte vil blive berørt og sat i perspektiv er:

- Den unges udvikling og adfærd. Det kan være på det personlige plan (blandt andet grundstemning og trivsel), det kognitive plan (blandt andet hukommelse, opmærksomhed og

koncentration) eller på det sociale plan (kontaktform, reaktionsmønstre, relationer til de voksne). Ofte hænger temaerne snævert sammen.

- Den unges familieforhold (blandt andet den unge og familiens indbyrdes relationer, den unges livshistorie og baggrund, familiens ressourcer)
- Den unges skoleforløb og beskæftigelse (blandt andet den unges faglige niveau, interesser og ressourcer, behovet for støtte)
- Den unges sundhedsforhold (blandt andet prævention, tandhygiejne, medicin, lægebesøg, forhold til mad, misbrug af stoffer eller alkohol eller forbrug af samme)
- Den unges fritidsforhold, venskaber og kærester (blandt andet fritidsinteresser, venskaber, kæresteforhold, tilknytning, varigheden af den unges relationer)

Processen tager til at begynde med form som et interview, hvor proceslederen fører en samtale med kontaktpædagogen og stiller uddybende, afklarende, beskrivende, refleksive eller hypotetiske spørgsmål afhængigt af det fortalte, hvad der ønskes hjælp til etc. Forinden har deltagerne under ledelse af procesleder i fællesskab undersøgt og prioriteret, hvad der skal arbejdes med den pågældende dag. Mens interviewet finder sted er de øvrige deltagere inviteret til at lytte¹⁶ til det fortalte og indstiller sig på at fungere som reflekterede team. Når interviewet er slut mellem proceslederen og kontaktpædagog vender proceslederen sin opmærksomhed mod de øvrige deltagere og beder nu dem lave en refleksion over det, som kontaktpædagogen har defineret, at han eller hun gerne vil have hjælp til. Proceslederen kan, førend det reflekterende team begynder refleksionen, spørge om andre deltagere har vigtig faktuel information eller viden omkring den unge, som det øvrige team skal delagtiggøres i, inden refleksionen begynder. Dette kan ofte være en vigtig faktor for at få belyst forhold omkring den unge så rigt som muligt, idet flere pædagoger ofte har ”aktier” i den samme unge. Det reflekterende team tager afsæt i en refleksion over det, som

---

¹⁶ For at høre efter og for at forstå den der fortæller - og for at øve sig i selvrefleksion – jf. de forskellige måder at lytte på anført ovenfor. Selve ungegennemgangen har således parallel til supervisionsforløb, men der er dog også ting, der adskiller de to processer. Den væsentligste forskel er, at under processen for ungegennemgang er det den unge, som vi fokuserer på, mens det i supervision ofte er pædagogens relation til den unge som er i spil og belyses.

kontaktpædagogen har bedt om hjælp til – og ikke andet. Proceslederens opgave er at søge for at ”kalde” deltagere tilbage, hvis de taler sig ud af konteksten og væk fra det der er blevet bedt om hjælp til. Refleksionen foregår som en dialog mellem teamets deltagere ud fra følgende præmisser¹⁷:

- Tag udgangspunkt i det som kontaktpædagogen beder om hjælp til (lyt til hvad der bedes om hjælp til)
- Vær anerkendende (læg vægt på det og fremhæv det, som kontaktpædagogen har gjort og tildel det nogle positive kvaliteter)
- Beskriv alle personers roller og adfærd som meningsfulde og logiske (både kontaktpædagogens, den unges eller hvem det nu måtte være!) (se situationen fra deltagernes forskellige perspektiver, og beskriv hvad du mon tror han eller hun forstår ved situationen)
- Find eventuelle dilemmaer i kontaktpædagogens beretning og beskriv dem.
- Find eventuelt metaforer, der refererer til den situation, som kontaktpædagogen beskriver.
- Sæt problemet ind i en anden sammenhæng (prøv at vende det fortalte på hovedet – forstå for eksempel vrede som bekymring eller sorg!) (Se problemet som logisk og meningsfuldt i sig selv)

Når det reflekterende team har udtømt deres refleksioner, retter proceslederens opmærksomhed igen mod kontaktpædagogen, som nu bliver bedt om at forholde sig til refleksionerne fra det reflekterende team. Ofte vil procesleder spørge ind til kontaktpædagogens ”næste skridt”, hvilket fremmer sandsynligheden for at refleksionerne omsættes til konkrete praktiske handletiltag, hvis der er behov for det. Vi har ved forskellige lejligheder arbejdet med at udvide refleksionerne ved at lave flere refleksionsrunder og med at arbejde med bevidning¹⁸, hvor det reflekterende team blandt andet

---

¹⁷ Ideerne til præmisserne for det reflekterende team er af cand. pæd. psyk. Lene Kaslov og psykolog Nina Ostenfeld 2007.

¹⁸ Bevidning, som oprindeligt er udviklet af Michel White, kan fremme og muliggøre en refleksiv distance til sin egen fortælling, hvilket erfaringen viser, giver nye måder at se ting på og dermed også åbner for nye handlemuligheder. Bevidning har ofte også den effekt, at den, hvis ord eller fortælling bevidnes, oplever sig anerkendt – dvs. at blive set, hørt og forsøgt forstået af andre. Bevidningens værdi kan f.eks. være i sammenhænge, hvor man oplever noget som vanskeligt eller problematisk. Det at høre sin egen historie genfortalt og det at høre, at den faktisk berører andre og kan inspirere og motivere dem til nye forståelser af deres erfaringer og oplevelser, kan være en meget virksom proces, som skaber håb for en selv og derved modvirker oplevelsen af at det man gør, er meningsløst, uden virkning eller ikke har noget værd. Det kan ofte vise sig meget virksomt i arbejdet med vores unge, hvor tid og tålmodighed i længerevarende processer gør sig gældende.

skal genfortælle det han eller hun har hørt og interviewes omkring, hvad han eller hun særligt hæftede sig ved i kontaktpædagogens fortælling, og hvordan det fortalte relaterer sig til deltagerens egne erfaringer og oplevelser. Bevidning er dog en metode som vi oftest henligger til supervisorsrummet.

Vi slutter meget ofte en proces af med at spørge ”*hvad tager jeg med mig herfra i dag?*” og laver som hovedregel desuden løbende evaluering, feedback og feedforward, som et led i at blive skarpere på vores lærings – og udviklingsprocesser.

Samlet set arbejder vi i høj grad med dekonstruktion som metode i relation til processerne omkring de unge. Dekonstruktion handler om at få skilt tingene ad, at få belyst situationer så rigt som muligt, at stille spørgsmål snarere end at give svar og at stille sig kritisk og spørgende overfor det system eller den tankegang man selv er en del af og derved problematisere selve den måde, som vi tænker på. At arbejde med dekonstruktion betyder også, at vi gør op med drømmen om at der kun er én sandhed om tingene eller én oprindelse.

4: Brorson, Rantzausgade, 2200 København N.

Femte niveau 5. Institutionens praksis – herunder hvordan mål, værdigrundlag og teorigrundlag skal kunne genfindes:

Dette niveau omhandler kvalitetssikring og dermed om ”*hvorvidt vi gør det, vi siger, at vi gør*” eller om det i virkeligheden forholder sig sådan, at vi gør noget andet end det vi siger, at vi vil gøre eller gør.

Målet er, at vi i den daglige praksis – såvel som ved alle konferencer, møder eller drøftelser omkring de unge - hele tiden i en fortløbende proces holder hinanden fast på at virkeliggøre og vedvarende realisere en pædagogik, som er båret af nøgleordene refleksion, relation, proces, kommunikation, omsorg, ressourcer og udvikling. Grundlaget for nævnte begreber er naturligvis det definerede udviklingssyn, menneskesyn, vores teoretiske grundlag og den læreproces som hele tiden er i gang og skabes. Det er i det daglige arbejde psykolog, socialrådgiver og afdelingsleder, som har ansvar for at fremme disse processer og medvirke til at istandsætte refleksioner og dialoger med det pædagogiske personale, som kan medvirke til at knytte relation og bånd mellem den daglige pædagogiske praksis – dvs. de tanker og handlinger der er på spil i det direkte møde med de unge – og Lundtoftegades teoretiske grundlag. Målet er, at der i alle afdelinger, så vidt det overhovedet er muligt, foruden de fastlagte personalemøder, konferencer om de unge og ”overlap”, istandsættes ”aftenmøder”. Aftenmøderne skal foruden ”overlap” være det pædagogiske personales daglige ”sparringsrum” og det ”rum” hvori pædagogerne udover at drage omsorg for hinanden, kan medvirke til at holde hinanden fast på at arbejde indenfor rammerne af Lundtoftegades pædagogiske og værdimæssige rammer. Det er vores erfaring, at refleksioner og faglige sparring lettere istandsættes og vedligeholdes, når der er en klart defineret kontekst eller ramme. I nogle afdelinger er aftenmøder allerede en del af dagligdagen. Kunsten er der at blive ved med at give liv til disse strukturer og ikke lade alt det tilfældige og umiddelbare få forrang.

Med andre ord så handler kvalitet i arbejdet med de unge, om hvorvidt vi i det praktiske pædagogiske arbejde planlægger, indtænker, handler efter og omsætter al den viden, de værdier, den indsigt og læring som er defineret ovenfor under de øvrige fire hovedoverskrifter og om vi lykkes med at leve op til de definerede mål for de enkelte unge og de af kommunen definerede mål (se afsnittet i indledningen, som beskriver de politiske mål for arbejdet med anbragte børn og unge).

På Lundtoftegade arbejder vi med at kvalitetssikre på flere måder. Kvalitetssikringen er snævert knyttet til den daglige praksis.

Gennem tilrettelæggelse af pædagogiske forholdemåder i forhold til de enkelte unge, som tager afsæt i vores værdier og teoretiske grundlag: Det vil sige, at vi i mødet og kontakten med den unge, lader os lede og guide af værdierne tillid, omsorg og respekt og sætter fokus på at stille vores nærvær og empatiske indlevelse til rådighed. Derudover forsøger vi at møde den unge hensynsfuldt, idet vi i de krav vi stiller til den enkelte, i vid udstrækning tager højde for den unges erfaringer på det relationelle felt og sociale kompetencer, men dog altid under hensyn også til fællesskabet og dermed de øvrige unge. ***Det betyder, at de krav vi stiller til de enkelte unge er baseret på en individuel vurdering og ofte vil være forskellige, da de udspringer af et skøn eller en viden om, ”hvor det unge er”.*** Kravene sigter dels mod at give den enkelte unge en oplevelse af at kunne lykkes med at imødegå kravene og dermed fremme den enkeltes motivation i forhold til at kunne indfri både sine egne og andres forventninger og dermed skubbe en udviklings- eller forandringsproces i gang. Og dels sigter de mod at give den unge nye erfaringer med at indgå i relationer til andre mennesker eller at ”udvide” den unges nuværende erfaringer. De pædagogiske forholdemåder drøftes, justeres og ændres fortløbende under supervision, ved drøftelser om de unge på konferencer og undertiden ved ”overlap”, hvis ”virkeligheden” kalder på en akut ændring.

Gennem en vedvarende opmærksomhed rettet mod at vække den unges motivation, muligheder for og håb om forandring i lyset af den unges erfaringer, konteksten og livssituation: Det betyder, at vi, når vi planlægger den unges forløb, i vid udstrækning tager højde for at inddrage den unge for derved at muliggøre den unges ejerskab i processen omkring at lade forandringerne ske. Det sker allerede ved de indledende møder med den unge og dennes netværk. Vi ved af erfaring, at det kræver stor tålmodighed og derfor er det en fordring, at vi foruden at holde øjnene rette mod de definerede mål for den unge også holder øje med de processer, som vi hele tiden bevæger os i sammen med den unge og at vi er opmærksomme på at målene kan og skal ændres. Det sker igennem en kontinuerlig dialog med den unge, gennem den interesse hvormed den unge bliver mødt, gennem en nysgerrig forholdemåde i forhold til den unges liv, tanker, følelser og adfærd og med øje for om de krav, som vi stiller til den unge er rimelige, for store eller måske for små. Vi retter ofte vores opmærksomhed på, om det vi gør, virker efter hensigten – dvs. om vi kan lykkes med at vække den unges motivation og interesse for deltagelse og derved støtte den unge i at realisere sine drømme, ønsker og mål for fremtiden. ***Vedholdenhed i processerne og fokus på konteksten for den unges forløb er vigtige faktorer, som vi hele tiden har i spil. Ved at rette***

opmærksomheden mod dem og bevidst forholde os til dem "kæmper" vi aktivt imod opgiveness og manglende tro på at forandring eller stabilisering er muligt. Vi har derudover et meget bevidst øje for de unges perspektiver og arbejder meget bevidst med at udfolde dem ved enten at spørge dem direkte om deres tanker, opfattelser eller erfaringer eller ved at bane vejen for at deres perspektiver også inddrages i deres fravær gennem blandt andet spørgsmål som: *"Hvad ville den unge sige, hvis han (X) hørte det du sig?", "Hvad ville den unge (X) mon føle nu?" eller "Hvordan ser det her ud fra den unges (X's) perspektiv?"* etc.

Gennem et skarpt øje for de relationelle aspekter i arbejdet med de enkelte unge: Da mange af de unge, som vi møder i Lundtoftegade, har haft svære betingelser relationelt og ofte kun har meget ringe forventninger og tillid til sig selv og andre om at livet kan forandres til det bedre, prøver vi, igennem de forbindelser, kontakter og siden relationer vi udvikler til de unge, at give dem nye erfaringer med at være sammen med og knyttet til andre mennesker inspireret af vores viden om tilknytning - og udviklingspsykologi. Vi har erfaring for, at selv små åbninger i relationelt øjemed, kan danne grobund for nye og positive oplevelser med og for de unge – selv for de akutanbragte unge. Vi arbejder således på et reflekteret og bevidst grundlag med at tildele de små positive begivenheder, øjeblikke og erfaringer stor og detaljeret opmærksomhed, da de kan lære os og de unge meget om, hvad der fungerer og dermed kan udvikles. Et fokus på de små positive forandringer, erfaringer og bevægelser medvirker også til, at de fortællinger vi og de unge fortæller om os selv og hinanden bliver rigere, danner afsæt for nye identitetskonstruktioner og medvirker i retning af at fremme håbet og muligheden for forandringer i den unges tilværelse og levede erfaringer. ***Vi undgår således også bevidst at lade os overmande af problemmættede, kaotiske og opgivende fortællinger – uden håb – men har dog altid og alligevel et vågent øje på aftalebrud, kontekstbrud, bekymrende eller urovækkende adfærd.*** Vi har desuden også erfaring for, at de enkelte unge, i højere grad lytter til os, lader os blive nærværende og deltagere i hans eller hendes liv, når vi i en eller anden grad er koblet eller knyttet relationelt. Dette er, ifølge vores erfaring, mere eller mindre en grundforudsætning for at kunne nå og være med de unge. Det er på den baggrund at vi vægter relationen, da et bevidst og reflekteret fokus på den, baner vejen for forandringer og muligheder i det menneskelige samspil for så vidt, at vi tager afsæt i et menneskesyn og en teoretisk platform, som netop omhandler hvordan mennesker blandt andet udvikler sig igennem deres sociale relationer og interaktioner med andre.

Gennem en reflektiv og dialogisk praksis med fokus på både fælles refleksion og skærpelse af selvrefleksionen: Vi arbejder på personalemøder, ved aftenmøder og i supervision med forskellige metoder, som bevidst tilsigter at fremme refleksionen hos og blandt de forskellige deltagere. Blandt andet reflekterer teams og bevidning ud fra tanken om, at der udvikles nye perspektiver, nye fortællinger og ny viden, når flere mennesker tænker sammen og hjælper hinanden på vej og når der er et klart defineret ”rum” til dialog og refleksion. Det fremmer desuden skabelsen af en lærende kultur, hvor den enkelte tør bringe sig selv i spil og derigennem kan søge hjælp og støtte til at få løst de konkrete såvel som mere abstrakte problemstillinger, som man støder på i praksis. ***Derudover fremmer det den enkeltes muligheder for at få set sine egne handlinger, tanker og erfaringer efter i sømmen og er dermed med til at sikre at den enkeltes etik og handlinger ”eksisterer” indenfor rammerne af institutionens definerede værdier, menneskesyn og handlerum.*** Vi arbejder derudover i flere afdelinger med vores fælles spilleregler som kontekstmarkører for samværet¹⁹. Det gør vi i den hensigt at skabe en struktur omkring vores dialogiske rum som er med til at muliggøre at den enkelte deltager er tryk og oplever sig anerkendt og dermed er sikret optimale rammer for læring og udvikling. Hvis den enkelte medarbejder skal turde stille sin sårbarhed til skue er det en fordring at der er støtte og omsorg til stede i miljøet.

Fremtiden: På sigt kunne det være særdeles formålstjenligt, hvis vi udviklede metoder, som kunne sætte os i stand til at følge op på, om de tilgange og de foranstaltninger, vi har sat i værk i samarbejde med de forskellige socialforvaltninger har haft den ønskede effekt for den unge og hvad der i givet fald fungerede hensigtsmæssigt. Der er meget at lære af de anbringelsesforløb der fungerer bedst, men også en masse læring kan høstes ved at evaluere på svære forløb i den hensigt at kvalificere anbringelsesforløbene og gøre dem mere nænsomme og givende for de unge, som det handler om.

Derudover kunne vi med rette lave flere evalueringssamtaler med de unge omkring deres oplevelser og erfaringer i forhold til at være på Lundtoftegade. En lignende procedure fungerede tidligere, idet vi, når de unge skulle videre til anden anbringelse, talte med dem om, hvad der havde været lærende

---

¹⁹ Respekt for den enkelte, plads til forskelle, medansvar for egen og andres læring, gavmild med egne erfaringer, mange veje til Rom, udfordring af egne tanker, den enkelte vælger selv sin måde at deltage på (lidt afhængigt af hvad vi laver), tavshedspligt vedrører alle personer, plads til omsorg og humor (Efter idé af Seidenfaden, ”Det Danske Imago Institut”, 2008).

og givende ved at være hos os og derudover også spurgte til, hvad der havde været knap så godt. På den baggrund valgte vi f.eks. at tillade – også de akutanbragte børn og unge – besøg af venner på institutionen – i et eller andet omfang - idet fraværet af muligheden for at modtage besøg af venner var et punkt, som mange af de unge havde beskrevet som et stort tab ved at være anbragt. En fordel ved at lave flere løbende evalueringssamtaler er, at de unge der aktuelt bidrager med deres viden og erfaringer om anbringelser også ”høster frugten” af de ændringer, som deres bidrag er med til at frembringe. Fordelen ved at lægge større vægt på og lære af de unges viden, erfaringer og perspektiver er, at de om nogen er eksperter på, ikke alene, hvordan det opleves at være barn, ung og anbragt, men også på, hvordan man sikre de bedst mulige betingelser og dermed udviklingsmuligheder for dem.

5: Hans Tausens Park ved Brorson, 2200 København N

Ovenstående tages op til revision sensommeren 2009.

Litteraturliste:

Artiklen: "Gensyn med domæneteorien" af ansatte ved Attractor

Lang, Little, Cronens (1990). The Systemic Professional – Domains of Action and the Question of Neutrality. Human Systems: The Journal of Systemic Consultation and Management.

Materiale fra de forskellige oplæg ved Karin Kildedal. De kan alle findes på KIA's hjemmeside: www.kiaprojekt.kk.dk og artiklerne af Susan Hart og Marianne Bentzen og Dorte Haugesen (også at finde på omtalte hjemmeside).

Tanker og ideer med inspiration fra læsning gennem tiden af Michel Foucault, Gregory Bateson, Humberto Maturana og Peter Lang.

Ideer og tanker og metoder med inspiration fra Tom Andersen ("reflekterende processer og samtaler og samtaler om samtaler") og Michael White (om bevidning, narrativ praksis og metoder etc.)

Og derudover forfatterens egne noter, materiale fra studietiden, supervision, kurser med videre.

Skrevet af Karina Holm Nielsen, Cand. Psyk.